

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2082/2024
30.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић, Ирене Вуковић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Растко Поповић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Привредни суд у Панчеву, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 216/23 од 27.09.2023. године, у седници одржаној 30.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 216/23 од 27.09.2023. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гжрр 216/23 од 27.09.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 102/21 од 18.01.2023. године, исправљена решењем истог суда Прр1 102/21 од 21.07.2023. године у делу става другог изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио накнаду материјалне штете услед повреде права на суђење у разумном року у износу од 88.032,94 динара са законском затезном каматом од 01.12.2020. године до исплате.

У преосталом делу ревизија тужене се **ОДБИЈА** као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду Прр1 102/21 од 18.01.2023. године, исправљеном правноснажним решењем истог суда Прр1 102/21 од 21.07.2023. године, ставом првим изреке дозвољено је преиначење тужбеног захтева учињено на рочишту за главну расправу од 01.06.2022. године. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете услед повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 780.556,00 динара са законском затезном каматом од 01.12.2020. године до исплате.

Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужена обавезе да му на досуђени износ од 780.556,00 динара исплати законску затезну камату почев од 01.11.2011. године закључно са 30.11.2020. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 49.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана када наступе услови за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 216/23 од 27.09.2023. године ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда, исправљена решењем истог суда Прр1 102/21 од 21.07.2023. године у ставу првом, другом и четвртим изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи, као о изузетно дозвољеној примени члана 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), Врховни суд је утврдио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе. Из тог разлога на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду, на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пред Привредним судом у Панчеву у току је стечајни поступак над стечајним дужником „Банат“ а.д. Ковачица у стечају, који је отворен 01.11.2011. године. За стечајног управника именована је Агенција за приватизацију, а након тога је Агенција за лиценцирање стечајних управника преузела сва права и дужности Агенције за приватизацију. Тужиоцу је као стечајном повериоцу у целости признато потраживање у износу од 707.633,00 динара, као обезбеђено под бројем 4. Потраживање се односи на неисплаћене минималне зараде, регрес, трошкове судских поступака, камата, а као основ потраживања наведено је да је реч о решењима о извршењу. Тужилац је пријавио и потраживање у износу од 72.923,00 динара, које је признато у износу од 25.738,00 динара, као обезбеђено и 47.185,00 динара у трећем исплатном реду и ова потраживања се односе на неуплаћене доприносе за ПИО од 01.12.2007. године до 31.08.2008. године, а основ потраживања је решење о извршењу. Тужиоцу није вршена исплата утврђених потраживања. Тужилац је као стечајни поверилац поднео приговор ради убрзања поступка, а потом и жалбу, која је решењем Привредног апелационог суда у Београду Рж Ст 497/20 од 19.10.2020. године делимично усвојена и утврђено да је овде тужиоцу повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Панчеву Ст 266/2011, а поступајућем стечајном судији наложено да у року од четири месеца од дана пријема решења

предузме неопходне мере и радње потребне ради окончања стечајног поступка. У моменту отварања стечајног поступка 01.11.2011. године привредно друштво „Банат“ а.д. Ковачица имало је већински друштвени капитал од 70 %, односно Агенција за приватизацију услед раскида уговора о продаји друштвеног капитала означеног предузећа капитал од 70 % укупно регистрованог друштвеног капитала предузећа пренела је Акцијском фонду, који је у власништву Републике Србије која врши надзор над наведеним.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у складу са одредбама члана 22. и 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року, члана 154. став 1. и члана 172. Закона о облигационим односима обавезали тужену да тужиоцу накнади штету у висини утврђеног потраживања са каматом од подношења тужбе.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су о праву тужиоца на накнаду имовинске штете, проузроковане повредом права на суђење у разумном року и одговорности тужене за тако насталу штету одлучили правилном применом материјалног права из члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Тужена одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (правни став изражен у Закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, допуњеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године). С тим у вези, наводи ревизије да тужилац није пружио доказе о штети и узрочно последиčnoј вези између поступања суда и проузроковане штете, нису од утицаја на правилност одлуке у овом спору. Наиме, узрочно-последична веза између штете и повреде права на суђење у разумном року мора се утврђивати у свим случајевима када ненаплаћено потраживање у извршном или стечајном поступку постоји према физичком или правном лицу које није основано на бази друштвеног или државног капитала, а што овде није случај, како произишлзи из утврђеног чињеничног стања. Наиме, утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужилац је стекао право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини ненаплаћеног потраживања у стечајном поступку, без обзира на то што стечајни поступак још увек није окончан. Исплатом накнаде штете, тужена ступа у стечајни поступак на место тужиоца и у том поступку може наплатити своје потраживање у висини исплаћене накнаде материјалне штете, а што ревизија занемарује.

Из изнетих разлога. Врховни суд је на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу трећем изреке.

Међутим, по оцени Врховног суда основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при утврђивању висине ове штете, у делу одлуке о камати.

У конкретном случају, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и тужену обавезали да тужиоцу накнади имовинску штету у износу од 780.556,00 динара (признато потраживање у износу од 707.633,00 динара, као обезбеђено, под бројем 4 – односи се на неисплаћене минималне зараде, регрес, трошкове судских поступака, камата, као и признато потраживање у износу од 25.738,00 динара, као обезбеђено и 47.185,00 динара у трећем исплатном реду која се односе на неуплаћене доприносе за ПИО).

Наиме, одлуком Уставног суда I Уз 82/2009 од 12.07.2012. године (објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 73 од 27.07.2012. године), утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01) у делу који гласи: „применом конформне методе“, није у сагласности са Уставом.

Одредбом члана 60. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07 ... 103/15) прописано је да се извршење правноснажних појединачних аката донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се. У конкретном случају, Уставни суд није одредио начин отклањања последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате применом конформне методе.

Према правном ставу Врховног суда, о спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, усвојеног на седници Грађанског одељења овог суда од 02.04.2013. године, чија је примена у овом случају могућа по аналогији (стечај је по својој природи, институт колективног намирења поверилаца генералним извршењем на имовини стечајног дужника), ако извршна исправа гласи на новчани износ у коме је главници приписана доспела камата обрачуната конформном методом по Закону који је у том делу проглашен неуставним, суд ће по службеној дужности, извршити разграничење и нови обрачун камате извршити тако што ће до 03.03.2001. године применити конформни метод, од тада до 17.05.2011. године метод простог интересног рачуна, а од тада па надаље по одредбама члана 2. и 3. Закона о висини стопе затезне камате.

Одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана законом за цео период у коме се камата обрачунава. У ситуацији када је главници приписана затезна камата, обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је по службеној дужности извршити разграничење и поново обрачунати камату применом методе простог интересног рачуна.

Наиме, према коначној листи признатих и оспорених потраживања различитих и стечајних поверилаца на дан 23.01.2017. године, коју је тужилац доставио уз тужбу, број пријаве 4, укупан износ признатог потраживања износи 619.600,06 динара, али према осталим подацима извршена је корекција законске затезне камате тако да применом пропорционалне методе у складу са одлуком Уставног суда I Уз 82/2009 од 12.07.2012. године износ тражене камате је мањи за 88.032,94 динара. Имајући у виду наведено, Врховни суд је преиначио нижестепене пресуде, тако што је одбио тужбени захтев за наведени износ, који представља разлику између затезне камате обрачунате

применом конформне методе и затезне камате обрачунате применом методе простог интересног рачуна.

Из изнетих разлога. Врховни суд је на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу другом изреке.

Врховни суд је одлуку о захтеву тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржану у ставу четвртом изреке, донео применом чланова 165. став 1. и 2, 153. став 2. и 154. став 1. Закона о парничном поступку, тако што је одбио захтев тужене за накнаду трошкова састава ревизије имајући у виду њен делимичан успех у поступку по овом ванредном правном леку.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић